

5. Slovenski lovski dan Povzetki predavanj

Lov in lovstvo: včeraj, danes, jutri (*prof. dr. Ivan Kos*)

Razumevanje lova in lovstva je že od nekdaj pomembna družbena tema. S spremenjenim načinom življenja današnjega človeka dobiva nove oblike tako v odnosu javnosti kakor tudi zakonodajne ureditve.

V prispevku bomo osvetlili ozadje lova in lovstva za boljše razumevanje tako človekove aktivnosti kot tudi položaja v družbi. Človek kot biološka vrsta ima številne genetsko determinirane lastnosti, ki pa v današnjem okolju ne morejo, oziroma tudi ne smejo priti do izraza. Kot vrsta razvita v drugačnem okolju ima vsak osebek opazne in neopazne konflikte zaradi potrebnega prilagajanja na današnji čas, ki je potrebno tako za uspešno bivanje posameznika kakor tudi za ohranitev vrste. Zaradi tega se razvija v dvojno bitje – človek kot biološko in družbeno bitje. Lov in lovstvo vsebuje oba vidika, ki jih je treba pri nadaljnjem razvoju upoštevati. Zaradi tega lahko lov in lovstvo izpostavimo kot mnogo namensko aktivnost sestavljeno iz aktivnosti v »naravi«; njenega varstva in ohranjanje dolgoletne tradicije, kulture in vpetosti v sodobno družbo. Z aktivnostjo v »naravi« ohranja nekatere elemente svojega kvalitetnega bivanja hkrati pa opravlja tudi nekatere naloge, ki mu jih družba zaupa. Sodeluje pri uravnavanju medvrstnih interakcij, populacijskih in vedenjskih značilnostih nekaterih vrst v spremenjenih okoljskih razmerah ter zagotavlja njihov dolgoročen obstoj zaradi večje sprejemljivosti le teh v javnosti. Z lovom tudi trajnostno pridobiva resurse, ki so lahko neposredno hrana ali pa predstavlja pomemben finančni oziroma motivni del za upravljanje z lovišči, izobraževanje oziroma raziskovanje.

Z odtujevanjem širše javnosti od smrti posameznih osebkov, pa se v lovstvu pojavljajo novi izzivi in usmeritve v iskanju nadaljnjih smeri razvoja lova in lovstva. Le te bodo morale iskati ravnovesje med biološkim človekom, preteklo in prihodnjo družbo.

Lovstvo v Evropi (*dr. Ida Jelenko*)

Za Evropo je značilna bogata in skozi zgodovino zelo pomembna tradicija lova, ki pa se med posameznimi državami močno razlikuje. V različnih državah in tudi za različne vrste divjadi obstaja različno upravljanje z divjadjo, drugačna lovška filozofija in dojemanje lova ter dokaj raznolike metode lova. Velik poudarek pri upravljanju z divjadjo v Evropi je namenjen predvsem upravljanju s parkljarji, ki praviloma temelji na treh glavnih ciljih, in sicer: (i) kontrola populacij/vzdrževanje določene številčnosti populacij in kontrola njihovih negativnih vplivov; (ii) trajnostna raba divjadi kot naravnega vira, tako v sklopu pridobivanja divjačine kot tudi v smislu rekreacije - lov kot šport; (iii) varstvo ogroženih vrst ali podvrst. V Evropi danes živi nekje 20 vrst prostoživečih parkljarjev. V skoraj vseh državah njihova številčnost narašča, posledično imajo pomembne vpliv na ekološko dinamiko tako naravnih kot tudi antropogenih ekosistemov, katerih nepogrešljivi sestavni del so tudi sami. Ker so

prostoživeči parkljarji izjemen naravni vir (v smislu biodiverzitete kot tudi v ekonomskem smislu) je izjemno pomembno pravilno upravljanje z njimi.

V prispevku bodo tako predstavljene najpomembnejše značilnosti upravljanja z divjadjo (s poudarkom na prostoživečih parkljarjih) po posameznih Evropskih državah. Uvodoma bo predstavljena distribucija ter trend številčnosti posameznih vrst divjadi. Po posameznih državah bo predstavljen pomen in cilji lova in lovstva z opredelitvijo njihovega sistema upravljanja. Predstavljene bodo tudi posamezne metode lova in dojemanje vpliva divjadi na njihove naravne oz. antropogeno spremenjene habitate.

Lovstvo v Sloveniji včeraj, danes: divjad, pravica do lova, organizacija <i>(dr. Romana Erhatič Širnik)</i>
--

Skozi zgodovino sta se vloga in pomen lovstva spreminjali in prilagajali obstoječim družbenim sistemom. Ko se je družba razslojila, so si posamezniki prilastili tudi pravico do lova in s tem tudi do lastništva divjadi. Divjad so delili glede na koristi, ki so jo imeli ali pričakovali od posamezne vrste. Tako imenovani regalni sistem lova je bil v veljavi do sredine 19. stoletja, ko ga je zamenjal zakupni sistem. Po drugi svetovni vojni je divjad postala najprej splošno ljudsko, nato družbeno premoženje.

Lovsko dejavnost so v preteklih stoletjih urejali številni predpisi, vsi z namenim, da bi zavarovali interese imetnikov lovske pravice. Šele v novejšem obdobju zakonodaja varuje posamezne vrste divjadi, predvsem zaradi nje same. Do sredine 19. stoletja je bila lovska pravica v pretežni meri v domeni posvetne in cerkvene aristokracije. Z uveljavitvijo zakupnega sistema so dobili možnost postati lovci vsi, ki so imeli dovolj veliko posest ali dovolj denarja za zakup lovišča. Konec 19. stoletja so začela nastajati lovska društva. Odločilno vlogo gre pripisati ustanovitvi slovenske lovske organizacije leta 1907. Prav slovenska lovska organizacija je pomembno pripevala k promociji lovske dejavnosti, predvsem pa k oblikovanju pozitivnega odnosa do divjadi.

V obravnavanem obdobju smo tako priča prehodu od konvencionalnega pojmovanja lovstva, ki je dolga stoletja temeljilo na zabavi in količini plena, do novih pojmovanj in pristopov, ki vključuje varstvo divjadi in drugih živali, ne glede na njihovo vlogo, ki jo ima, oziroma kot jo dojema človek.

Upravljanje z divjadjo v Sloveniji v sodobnem času: stanje, priložnosti in izzivi <i>(doc. dr. Boštjan Pokorny)</i>
--

Nova spoznanja o biologiji prostoživečih živali, dvig (ekološke) ozaveščenosti lovcev in celotne javnosti, spremenjeno dojemanje naravnih in družbenih vrednosti so v zadnjem času imele za posledico korenite spremembe v pojmovanju smiselnosti, dopustnosti ter nujnosti izvajanja lova. Še samo slabi dve desetletji nazaj smo lovci kot našo najpomembnejšo aktivnost poudarjali gojitev divjadi, ki pa v današnjem času zaradi parcialnega pristopa in maksimiranja samo enega (lovsko-upravljaljskega) cilja ni več sprejemljiva/ustrezna aktivnost. Dandanes lov in lovstvo kot dejavnost vsaj v našem okolju temeljita na načrtnem upravljanju populacij različnih vrst divjadi in njihovega življenjskega okolja, in sicer z

namenom razumne in trajnostne rabe divjadi kot obnovljivega naravnega vira ter vzdrževanja čim bolj naravnemu podobnega ravnovesja.

S premišljenim upravljanjem lovci zmanjšujejo siceršnja velika nihanja v številčnosti posameznih vrst, zaradi česar so populacije divjadi bolj stabilne. Istočasno skrbijo, da se ne veča število konfliktnih dogodkov z ljudmi (npr. poškodbe v gozdovih zaradi objedanja mladja in lupljenja drevesne skorje, škode na kmetijskih površinah, trki z vozili), in razumno rabijo obnovljiv naravni vir, ki bi sicer, tj. ob dopuščanju močnejšega delovanja drugih dejavnikov upora okolja, s človeške perspektive ostal neizkoriščen. Upravljanje populacij divjadi ima tudi nekatere druge koristi za najširšo družbo, kot so izobraževanje in informiranje javnosti, zagotavljanje dragocenih podatkov prek sodelovanja v različnih raziskovalnih projektih itn. Načrtno in premišljeno upravljanje divjadi, kakršno je v Sloveniji, ne ogroža populacij prostoživečih živali in ne predstavlja dejavnika tveganja za izumrtje katerekoli vrste. Nasprotno – prispeva k ohranitvi redkih in ogroženih vrst, k ohranitvi ugodnega stanja populacij in k ohranitvi primerne, kakovostnega življenjskega okolja za različne vrste prostoživečih živali.

V prispevku bodo predstavljene najpomembnejše značilnosti upravljanja z divjadjo v Sloveniji v preteklosti in danes. Poudarek bo na nekaterih aktualnih izzivih, povezanih z dojemanjem in sprejemanjem načrtnega upravljanja populacij divjadi tako v širši javnosti (npr. odzivi na predlog za ponovno vključitev nekaterih sedaj zavarovanih vrst med divjad) kot tudi znotraj same lovske organizacije (nekateri dileme, ki se pojavljajo pri načrtovanju v lovstvu, npr. glede primerne poseganja v populacije parkljarjev).

Kako lahko z lovom spreminjamo našo divjad (dr. Hubert Potočnik)

Selektiven lov na določene fenotipsko zaželene živali v populacijah prostoživeče divjadi lahko zmanjša pogostnost teh zaželenih fenotipov. Takšen lov je nasprotje kmetijskih praks in praks v akvakulturi, pri katerih najbolj zaželene živali običajno intenzivno vzrejajo s ciljem povečanja frekvence zaželenih fenotipov v populaciji. Predstavljeni bodo možni učinki lova na genetiko in trajnostno rabo prostoživečih populacij divjadi ter kako lahko selektiven lov vpliva na paritvene sisteme in s tem spreminja spolno selekcijo na način, ki bi lahko vplival na prirastek.

Ugotavljanje ali so fenotipske spremembe v intenzivno lovljenih populacijah divjadi posledica evolucijskih procesov ali fenotipske plastičnosti in okoljskih sprememb, je težavno. Kljub temu pa je verjetno, da so nekatere neželene spremembe pri nekaterih vrstah divjadi, opažene skozi čas (npr. zmanjšana velikost telesa, zgodnejša spolna zrelost, zmanjšana velikost rogovja) posledica negativne selekcije zaželenih fenotipov.

Temu procesu lahko rečemo "nenaravna" selekcija. Evolucija, ki jo lahko prinaša intenziven lov lahko močno poveča čas, potreben za okrevanje prelovljenih populacij po zmanjšanju poseganja vanje. Intenziven selektiven lov pogosto ustvarja močne selekcijske razlike, medtem ko je pri zmernem lovu selekcija v nasprotni smeri manj intenzivna. Zato je pri upravljanju populacij lovne divjadi potrebno upoštevati morebitne selektivne učinke lova, ki so lahko ključne za ohranjanje viabilnih populacij divjadi.

Odnos lovstva in lovcev do velikih zveri (*Matija Stergar, univ. dipl. ing.*)

Odnos lovstva do velikih zveri je v zadnjih 200 letih eden glavnih vplivnih dejavnikov nihanja njihovih populacij. Ta odnos je skozi celotno obdobje ostal precej kontradiktoren, saj temelji na dveh nasprotujočih si motivih. Po eni strani velike zveri predstavljajo glavnega tekmeca lovcem pri lovu na divjad, kar ima za posledico povečan pritisk na populacije z legalnim pa tudi nelegalnim lovom. Po drugi strani velike zveri kot karizmatične vrste prožijo prizadevanja po njihovem varstvu. Prvi motiv je v preteklosti botroval popolni iztrebitvi risa in skorajšnji iztrebitvi volka in medveda na prehodu iz 19. v 20. stoletje pa tudi kasnejšim upadom populacijskih gostot vrst. Zahvaljujoč drugemu motivu so lovci na primer leta 1973 ponovno naselili risa in leta 1990 pred uveljavitvijo zakonske zaščite interno zaščitili volka.

V današnjem času bi glede na razmeroma visoko splošno ozaveščenost ljudi o nujnosti ohranjanja narave in glede na poznavanje ekosistemskih vlog velikih zveri pričakovali, da bo med lovci močno prevladal motiv po varstvu vrst. Rezultati anket res kažejo, da je velika večina lovcev na območju velikih zveri tem vrstam naklonjena. Kljub temu pa znotraj lovskih vrst ostajajo težnje po visokih letnih odvzemnih kvotah (predvsem za volka), obstajajo pa tudi indici o pojavljanju krivolova. Preprečevanje krivolova je celo glavni argument za določanje razmeroma visokih odvzemnih kvot pri volku, pri risu pa se krivolov poleg parjenja v sorodstvu omenja kot glavni razlog za ponovno ogroženost populacije. Status populacij velikih zveri v Sloveniji bo tudi v prihodnosti v veliki meri odvisen od naklonjenosti lovcev.

Izboljšanje razmer na tem področju je v največji meri naloga Lovske zveze Slovenije, kateri je izobraževanje in osveščanje lovcev eno od glavnih poslanstev. Glede na to, da so velike zveri kot karizmatične vrste tudi predmet zanimanja širše javnosti, je to tudi idealna priložnost, da se Lovska zveza Slovenije v javnosti uveljavi kot pomembna naravovarstvena organizacija.

Pomen slovenskega lovstva za ohranjanje evrazijskega risa (*dr. Miha Krofel*)

Evrazijski ris je ključna vrsta v gozdnih ekosistemih tako v Sloveniji kot drugod po Evropi. Po drugi strani pa je ris danes najbolj ogrožena vrsta sesalca pri nas, ki je doživela drastični upad populacije v zadnjih 20 letih. Pri ohranjanju risa ima lovstvo in lovci ključno vlogo - tako v preteklosti (npr. organizacija in izpeljava ponovne doselitve leta 1973), kot tudi danes in v prihodnosti.

V prispevku bom osvetlil vlogo slovenskega lovstva pri naporih za ohranjanje risa tekom zgodovine, v današnjem času in priložnosti za prihodnost, tudi v okviru načrtovanega projekta dodatne naselitve v naslednjih letih. Obenem bom v prispevku predstavil glavne rezultate svoje disertacije o ekologiji risa v dinarskem gozdnem ekosistemu ter rezultate drugih modernih raziskav, ki so pomembni z vidika lovcev in upravljanje z divjadjo - torej znanje, ki je ključno za motiviranost lovcev za ohranitev risa.

Kužne bolezni pri divjih živalih: včeraj, danes in jutri ter dejavniki, ki vplivajo na njihovo pojavnost (*doc. dr. Gorazd Vengušt in dr. Diana Žele*)

Po podatkih iz literature poznamo danes pri ljudeh 1709 povzročiteljev bolezni med katerimi je kar 832 zoonoz (bolezni, ki se prenese iz živali na ljudi). Med njimi jih 156 velja za posebej

nevarne bolezni, in te v večini izhajajo od divjih živali. Divje živali imajo, kot vektorji pomembno vlogo tudi pri prenosu ne-zoonotičnih bolezni na domače živali. Te bolezni imajo poleg negativnega ekonomskega vpliva na ljudi, tudi neposreden vpliv na zmanjševanje količine živalskih beljakovin, ki predstavljajo velik delež v prehrani ljudi po vsem svetu.

Pojavljanje bolezni se skozi stoletja spreminja. Na to vplivajo številni faktorji, ki jih lahko razvrstimo na globalne in lokalne. Med globalnimi vzroki so najpomembnejši spreminjanje okolja, razvoj kmetijstva ter povečana mobilnost in možnost trgovanja. Na lokalni ravni se srečujemo z naravno dinamiko populacije in človeškim obnašanjem. Nekatere bolezni pri ljudeh in živalih smo z razvojem zdravil, vakcin in ustreznih ukrepov uspeli skoraj (npr. steklina) ali čisto zatreti (npr. goveja kuga), vendar pa nas na drugi strani vse bolj ogrožajo bolezni, ki jih v preteklosti v našem prostoru nismo poznali (npr. virus epizootske hemoragične bolezni) ali nanje nismo bili pozorni (npr. ptičja gripa).

Zgodovinsko gledano je vedno obstajala skrb, da bodo »tuje« bolezni (npr. slinavka in parkljevka) postale endemične tudi pri prostoživeči populaciji. V zadnjem obdobju so bile divje živali prepoznane kot rezervoarji številnih nevarnih povzročiteljev bolezni (npr. tuberkuloza, ptičja gripa, bolezen zahodnega Nila, ehinokokoza), ki ogrožajo zdravje drugih divjih in domačih živali in ljudi. Spodbudno je, da smo nekatere bolezni z načrtnimi monitoringi in zatiranjem uspeli zajezi (npr. steklina), programi zatiranja pa so izdelani tudi za bolezni, ki nas že ogrožajo ali pa se bomo z njimi srečali v prihodnosti. K temu zelo pripomore tudi vedno boljše razumevanje ekologije bolezni pri divjih živalih kar je bistveno za omejevanje in preprečevanje kužnih bolezni, ki ogrožajo živali in ljudi. Žal je zaradi neugodnih ekonomskih razmer v naši državi spremljanje zdravstvenega stanja divje populacije minimalno, zato je pomembno, da ga država prepozna kot nujnega, saj so ukrepi ob izbruhih neprimerno dražji.

V prispevku bomo obravnavali različne dejavnike, ki vplivajo na pojavnost bolezni ter predstavil pregled pomembnejših bolezni s katerimi smo se srečevali v preteklosti, bolezni, ki nas ogrožajo danes in bolezni, s katerimi se bomo verjetno srečali v prihodnje.

Lovski pes nekoč in danes (<i>mag. Marko Mali, dr. vet. med.</i>)
--

Lovski nagon psa je človek podzvestno zaznal in začel izkoriščati že v pradavnini. Na osnovi svojih hotenj in znanja je s selekcijo ustvaril različne pasme psov, med njimi tudi za pomoč pri različnih oblikah lova. Zavedanje lovcev, da k uspešnemu lovu pripomorejo le ustrezno naravno zasnovani in šolani lovski psi, je v začetku prejšnjega stoletja botrovalo nastanku in razvoju organizirane kinologije tudi v slovenskem prostoru. Lovski pes od takrat dalje predstavlja temelj za uspešno in pravično izvajanje lova.

Še pred desetletji je bil lovski pes v lovskih krogih, pogosto pa tudi v domačem okolju pojmovan zgolj kot pripomoček za izvajanje lova. Možnosti njegove uporabe v loviščih so bile skorajda neomejene, res pa je, da so bili statusu »pripomočka« prilagojeni tudi oskrba, namestitvev in odnos človeka do tega štirinožnega pomočnika. Z napredkom civilizacije in posledičnimi spremembami v naravnem in družbenem okolju pa se je spremenila tudi vloga lovskega psa. Le-ta ni več zgolj pripomoček, pač pa je v domačem okolju postal pomemben član, na katerega je poleg gospodarja pogosto čustveno navezana vsa družina. Bolj kot

kdajkoli doslej pa se v današnjem času srečujemo tudi z občutnimi omejitvami uporabe psov pri izvajanju lova. Prosto gibanje lovskih psov v loviščih namreč marsikje onemogočajo obremenjene prometnice in številni drugi uporabniki prostora, poleg tega pa tudi administrativne omejitve, povezane z gibanjem psov v naravnem okolju ter nedorečena odgovornost vodnikov v primerih, ko psi pri izvajanju lova povzročijo škodo.

Da delo vodnikov lovskih psov v lovskih organizacijah ni ustrezno ovrednoteno in cenjeno, med drugim potrjujejo primeri, ko so v slučaju poškodb ali bolezni svojih zvestih pomočnikov tako v materialnem kot moralnem smislu vse prepogosto prepuščeni sami sebi.

Sodelovanje lovskih in lovsko-kinoloških organizacij pri izvedbi lovsko-kinoloških prireditev, s katerimi za slovenska lovišča zagotavljajo ustrezno število uporabnih lovskih psov je urejeno in marsikje zgledno. Kljub temu pa bo potrebno v bodoče nameniti občutno več pozornosti in veljave vsem tistim vodnikom, ki s svojimi psi zagotavljajo lovsko pravično izvajanje lova in ne nazadnje prispevajo k njegovi popestritvi in uspešnosti.

Predstavitev sprememb Zakona o zaščiti živali na področju (lovske) kinologije in divjadi (Marko Burgar, dr. vet. med.)
--

Dne 18.03.2013 je bil v Uradnem listu RS št. 23/2013 objavljen **Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali (ZZZiv-C)**, ki bo začel veljati **02.04.2013**.

Spremembe omenjenega zakona na področju divjadi in lovskih psov je začnejo že v 1. členu, ki po novem določa, da ta zakon ureja tudi ravnanje z ribami, divjadjo in lovskimi psi, če ni s predpisi, ki urejajo ribištvo, divjad in lovstvo, urejeno drugače.

Spremembe se nanašajo tudi na 5. člen, ki pojasnjuje pojme v omenjenem zakonu, pri čemer je **nova definicija nevarnega psa**, ki je poleg psa, ki izpolnjuje pogoje za **nevarno žival**, tudi **pes, ki je ugriznil človeka oz. žival**. Za nevarne pse se ne štejejo:

- službeni policijski in vojaški psi, katerih ugriz je posledica izvajanja službene dolžnosti,
- psi, katerih ugriz je posledica nedovoljenega vstopa osebe v objekt ali na ograjeno zemljišče, ki je na vhodu označeno z opozorilnim znakom,
- psi, katerih ugriz je posledica ravnanja z njimi med veterinarskimi posegi,
- psi, ki še niso dopolnili 9 mesecev starosti in so v tem obdobju ugriznili enkrat, datum skotitve psa pa je bil vnesen v Centralni register psov že pred ugrizom.

-

Iz navedenega sledi, da **za lovske pse ni izjem**, če le-ti ugriznejo žival, kar se redno dogaja med izvajanjem lovov. V kolikor se lovskega psa označi in registrira kot nevarnega psa, le-ta zapade pod nespremenjena določila 12. člena, ki zavezujejo skrbnike, da imajo take pse na povodcu in opremljene z nagobčnikom ter da so taki psi zaprti v pesjaku ali objektu ali za ograjo visoko najmanj 1,8 m. Tak pes je potemtakem lovsko neuporaben. Izjem ali natančnega dela oz. opredelitve dela lovskih psov v tej problematiki ne določa niti Pravilnik o uporabi lovskih psov v loviščih (Ur.l. RS, št. 98/2002).

Nova je tudi **definicija ugriza**, ki je poškodba živali ali človeka, ki jo povzroči pes z zobmi, pri čemer pride do prekinitve kontinuitete kože ali sluznice.

Po novem 6. členu tega zakona mora lastnik psa zagotoviti, da je pes do dopolnjenega 3. meseca starosti označen in registriran, pri čemer je lastnik lahko le oseba, ki je dopolnila 18 let, v nasprotnem primeru je v Centralni register psov vpiše zakonitega zastopnika lastnika. Enako velja za lastništvo ostalih hišnih živali po 10. členu novega zakona. Lastnik psa je dolžan **v sedmih dneh** od pridobitve psa le-tega **prijaviti veterinarski organizaciji**, kateri mora javiti tudi spremembo lastništva psa, pogin, evtanazijo, pobeg in odtujitev psa.

V Centralni register psov bo potrebno vnašati podatke o izvoru psov skotenih po 01.01.2015. 3. odstavek 11. člena zakona določa, da mora skrbnik psa **na javnem mestu zagotoviti fizično varstvo psa** tako, da je pes na povodcu. Novela zakona je določila **izjemo**, da se ta odstavek ne uporablja za:

- pse na javnih mestih, ki so s predpisi lokalne skupnosti ali s privolitvijo lastnika namenjena sprehajanju in druženju psov ter so ustrezno označena in ograjena tako, da je psom onemogočen pobeg,
- **lovske pse v času lova** v skladu z zakonom, ki ureja lovstvo.

Novost je prepoved uporabe živali prostoživečih živalskih vrst za nastopanje ali prikazovanje v cirkusih in cirkusom podobnih prireditvah (14.a člen).

Novosti pri prepovedanih ravnanjih (15. člen):

- **prodaja in uporaba sredstev** (npr. pasti stopalk in zank), ki žival imobilizirajo tako, da je ne usmrtijo, povzročene pa so ji poškodbe in bolečina. Zakonodajalec dovoljuje prodajo in uporabo limanic za zatiranje škodljivih glodavcev,
- **preganjanje v naravnem in urbanem okolju živečih živali**, razen za izvajanje veterinarskih ukrepov in za ukrepe za varovanje premoženja na način, ki živali ne povzroča nepotrebnega trpljenja,
- **spodbujanje napadalnosti živali do človeka ali živali**, razen za namen šolanja psov ali uporabe službenih policijskih ali vojaških psov,
- dejavnost prodaje psov, ki ne izhajajo iz lastne vzreje nosilca dejavnosti,
- tek živali, privezane za motorno prevozno sredstvo,
- **reja in lov živali zgolj zaradi pridobivanja njihovih kožuhov, kož ali preja**

Novosti pri prepovedanih posegih na živalih 20. člen):

- **krajšanje uhljev živalim**, razen za skrajšanje enega uhlja za največ ¼ pri mački, ki živi prosto v okolju, ki je izvedeno zaradi označitve sterilizacije oz. kastracije živali pod pogojem, da je poseg opravljen pod splošno anestezijo, ali če je poseg po strokovnem mnenju veterinarja v korist živali in ga opravi veterinar,
- **krajšanje repov psov**, razen če je poseg po strokovnem mnenju veterinarja v korist živali in ga opravi veterinar.

Usmrtitev živali je dovoljena (26. člen), če je:

1. odrejen ukrep zaradi diagnostičnih preiskav ali preprečevanja ter zatiranja določenih kužnih bolezni in zoonoz,
2. iz drugi zdravstvenih razlogov prepovedan zakol bolne ali poškodovane živali,
3. žival po veterinarski presoji v agoniji, neozdravljivo bolna ali ima poškodbe večje stopnje in ji bolezen oz. poškodba povzroča trpljenje,

4. žival dosegla tako starost, da ji odpovedujejo osnovne življenjske funkcije,
5. to **potrebno zaradi ohranjanja naravnega ravnovesja** v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje narave,
6. izvedena zaradi deratizacije škodljivih glodavcev,
7. **gre za nevarno žival ali nevarnega psa in nevarnosti ni mogoče drugače preprečiti,**
8. **gre za žival, ki povzroča občutno škodo in tega ni mogoče drugače preprečiti,**
9. gre za nevarnega psa, s katerim ni bilo opravljeno predpisano šolanje ali to šolanje ni bilo uspešno opravljeno,
10. uradni veterinar na podlagi prijave lastnika psa ugotovi, da je pes neobvladljiv in kaže ponavljajoče znake napadalnega vedenja do ljudi,
11. tako **odredi uradni veterinar zaradi zaščite ljudi oz. živali,**
12. izvedena zaradi pridobivanja kože ali krzna,
13. rejna žival ni primerna za nadaljnjo rejo in ni namenjena za zakol,
14. vzrejena ali rejena za poskusne namene,
15. izvedena zaradi zakola živali,
16. izvedena **v skladu s predpisi, ki urejajo lovstvo in ribištvo ...**

Živali morajo biti usmrčene v skladu z določili **Uredbe 1099/2009/ES**, če pa gre za usmrtitev, ki ni urejena s to uredbo, pa se usmrtitev izvede po postopkih, po katerih je žival usmrčena v trenutku oz. z ustrezno predhodno omamo. Omenjena uredba določa načine usmrtitve samo za rejne živali. Tako ostanejo nedorečeni načini usmrtitve prostoživečih živali, divjadi in hišnih živali brez nadzora (npr. lovna divjad v urbanem okolju – srnjad, lisice, kune, nevarni psi in psi brez nadzora, podivjane domače živali,...). Ta zakon **ne predpisuje natančnih pogojev za usmrtitev živali zaradi ohranjanja naravnega ravnovesja, zaradi zaščite ljudi in živali, nevarnih živali, nevarnih psov, živali, ki povzročajo občutno škodo in tega ni mogoče drugače preprečiti, živali, ki se jih ne da živih odloviti oz. fiksirati z namenom predhodne omame**. Za divjad je to urejeno v Zakonu o divjadi in lovstvu (ZDLov-1), za ostale nelovne živali pa ne. Zakonodajalec ni predvidel izvajalca takih usmrtitev. Je to policija, upravljavec lovišča, lastnik oz. skrbnik živali, zavetišče, občinsko redarstvo?

Za društva na področju zaščite živali je zakon predpisal nove posebne pogoje:

- imeti mora več kot 30 članov,
- statut in delovanje društva morata biti v skladu s tem zakonom,
- obvezna udeležba predpisanega deleža članstva na usposabljanju s področja vedenja in dobrobiti živali in ter predpisov na tem področju.

Nadzorstvo nad izvajanjem tega zakona izvajajo **uradni veterinarji, kmetijski, lovski, ribiški inšpektorji ter inšpektorji za ohranjanje narave**. Pristojnost nadzora nad določenimi določbami tega zakona je ohranila **policija**, na novo pa so dobili pooblastila za nadzor **občinski redarji** (1. odstavek 6. člena in 3. odstavek 11. člena tega zakona). **Lovski čuvaji niso dobili pooblastil** po tem zakonu, čeprav imajo pooblastila za nadzor po Zakonu o divjadi in lovstvu (ZDLov-1) nad identičnimi določili kot jih ureja ta zakon (npr. nadzor nad vznemirjanjem divjadi, nad upoštevanjem lovnihih dob in divjadjo, ki se lovi, nad psi brez nadzora v naravi, pooblastila za začasen odvzem lovskih priprav in orožja v zvezi s protipravnim lovom ...)

Višina glob se v novem zakonu ni spremenila in so še vedno razvrščene v tri sklope glede na težo prekrška (800,00 – 1.200,00€, 400,00 – 800,00€ in 200,00 – 400,00€ za fizične osebe).

Rezultati analize iskanj obstreljene divjadi v Sloveniji v letu 2012 (Ervin Feregotto)

Vodniki krvosledcev in njihovi psi so v letu 2012 opravili 3242 evidentiranih iskanj divjadi. Pri teh iskanjih so bili v 1342-primerih uspešni, v 1900-ih pa niso bili uspešni (v teh številkah so seštetih rezultati iskanj ranjene divjadi in kontrolna iskanja). Veliko večja uspešnost je bila pri iskanju samo ranjene divjadi (lovec na nastrelu ugotovi zadetek), saj je bila pri ranjeni divjadi uspešnost 71,08 odstotna. Za potrebe evidentiranih iskanj so vodniki s svojimi vozili letos opravili 56741 km. Skupno število vodnikov, ki so iskali v letu 2012 je 314.

Tabela 1: prikaz števila iskanj posamezne divjadi in uspešnosti iskanj v letu 2012

DIVJAD	RU	RN	RU/VRI (%)	KU	KN	SU	SN	SU/VI (%)	SKUPAJ št. iskanj
srnjak + laščak	322	96	77,03	39	372	361	468	43,55	829
Srna + mladica	146	34	81,11	28	131	174	165	51,33	339
srnin mladič	136	53	71,96	24	253	160	306	34,33	466
JELEN + LAŠČAK	43	24	64,18	11	47	54	71	43,20	125
KOŠUTA + JUNICA	38	10	79,17	10	22	48	32	60,00	80
TELE	36	19	65,45	4	42	40	61	39,60	101
muflon	6	4	60,00	0	12	6	16	27,27	22
ovca	6	2	75,00	3	4	9	6	60,00	15
jagnje	5	1	83,34	1	3	6	4	60,00	10
DIVJI PRAŠIČ	345	202	63,07	80	478	425	680	38,46	1105
gams - kozel	21	10	67,74	2	27	23	37	38,33	60
gams - koza	16	3	84,21	0	25	16	28	36,36	44
gams – mlad. razred	6	3	66,67	1	15	7	18	28,00	25
MEDVED	8	2	80,00	1	3	9	5	64,29	14
ostalo	4	0	100	0	3	4	3	57,14	7
SKUPAJ	1138	463	71,08	204	1437	1342	1900	41,39	3242

Pomen kratic v tabeli 1:

RU – ranjeno uspešno

RN – ranjeno neuspešno

VRI – vsa ranjena iskanja

KU – kontrolno uspešno

KN – kontrolno neuspešno

SU – skupaj uspešno

SN – skupaj neuspešno

VI – vsa iskanja

Analiza je pripravljena tudi kot »brošura« in bo objavljena na spletni strani LZS ter v skrajšani obliki v reviji Lovec.